

[Chr. J. Hansen.]

nævnes i forslaget, er jo nøjagtig de samme som i den gældende udlånslov, og der er givet den begrundelse herfor, at der endnu ikke er modtaget indstilling fra statens jordlovsudvalg angående fastsættelse af summerens størrelse i den kommende tid — det er særlig byggelånene, der her er tænkt på —, men at den højtærede landbrugsminister under behandlingen af lovforslaget eventuelt vil fremkomme med ændringsforslag om beløbenes størrelse. Dette er ganske naturligt, og det er i grunden også, synes jeg, forsåvidt det eneste, der mangler, men til gengæld også det, der har interesse: hvilke midler der er til rådighed for de forskellige formål i den kommende tid. Det er jo udmærket, at en mand kan købe sig et jordstykke, men hvad han kan opnå i jordkøbslån, er i hvert fald det, han i høj grad spekulerer på i forbindelse med det påtænkte køb; og hvilken byggeinteresset tør gå til forhandling med håndværkere om bygningernes opførelse, før han kender noget til byggelånets størrelse? Jeg vil mene, at her ligger den største interesse, og at man må få en indstilling fra jordlovsudvalget som nævnt af den højtærede minister ved fremsættelsen af lovforslaget. Der er vel ikke tvivl om, at vi kan forvente at få den indenfor en rimelig tid, og man kan vel også regne med, at med de prisstigninger, der har været på byggeriets område, bliver det nødvendigt at give større byggelån.

Jordkøbslånene har jeg ikke indtryk af at den højtærede landbrugsminister omtalte ved fremsættelsen, men i det udvalg, som jeg mener forslaget bør henvises til, vil det da, synes jeg, være af betydelig interesse at få oplysning om, for hvilke priser det har været muligt at fremskaffe jord i de forskellige egne af landet til husmandsbrug af passende størrelse, ligesom det også vil være af betydelig interesse at se lidt på, hvilke muligheder den nugældende jordlov giver for at skaffe tilstrækkelig jord til fortsat oprettelse af nye brug i passende omfang og af passende størrelse — og ikke mindst for at skaffe tilstrækkelig tillægsjord til de indeklemte husmandsbrug.

Efter de udtalelser, der er fremkommet fra forskellige sider, får man ikke ligefrem indtrykket af, at man indenfor ledende husmandskredse mener, at den nugældende lov er tilstrækkelig. Jeg har lagt mærke til, at f. eks. formanden for husmandskommissionen på Bornholm har udtalt noget om, at det store problem i dag er, hvorledes jorden skal skaffes, og han tilføjede, at man kan roligt sige uden at stille sagen

på spidsen, at den nuværende lovgivning ikke er tilstrækkelig. Det er da i hvert tilfælde, såvidt jeg kan skønne, en klar udtalelse om, at man ikke mener, man løser spørgsmålet med den nugældende lov. Noget tilsvarende kom frem ved et møde i Odense i september, hvor hovedbestyrelsen for de danske husmandsforeninger drøftede bl. a. jordlovene og de erfaringer, man herved havde gjort indtil nuværende tidspunkt, og der udtalte man, at selvom mulighederne for at fremskaffe jord til oprettelse af nye husmandsbrug under den nugældende lov er bedre end nogensinde tidligere, er løsningen af tillægsjordspørgsmålet ikke forløbet tilfredsstillende. Både tillægsjordspørgsmålet og spørgsmålet om bedre jordfordeling gennem mageskifte er imidlertid noget meget kompliceret, og bestyrelsen finder det derfor hensigtsmæssigt at foreslå regeringen at nedsætte en hurtigt arbejdende kommission, som foruden at klarlægge problemets omfang og betydning peger på de forskellige muligheder for en hurtig og rationel løsning af spørgsmålet.

Disse udtalelser fra kompetent side viser jo ikke alene husmandsbevægelsens interesse for disse i hvert fald efter vor, efter socialdemokratiets mening meget betydningsfulde spørgsmål, men de synes også at vise, at selv efter de gældende husmandslove, der giver bedre muligheder, som det udtrykkes, end tidligere love, kan spørgsmålet ikke løses tilfredsstillende. Det er vel forøvrigt også en kendsgerning, at der trods al udstykning i de sidste ca. 50 år praktisk talt ikke er flere landbrugs-ejendomme i dag end ved århundredets begyndelse. Købstædernes og stationsbyernes udvikling har jo krævet nedlæggelse af adskillige gårde og husmandsbrug; det er vi bekendt med; anlæg af sportspladser, veje m. m. har også taget et betydeligt areal af landbrugsjorden gennem årene, og der sker vel det nu for tiden, at regeringen søger at erhverve øvelsespladser til hæren, hvorved også betydelige arealer indtages og adskillige ejendomme må nedlægges. Jeg forstår derfor udmærket godt interessen for spørgsmålet og deler den og kunne derfor fristes til at spørge den højtærede landbrugsminister: Agter regeringen at følge husmændenes opfordring til at give endnu større muligheder for en tilbundsgående løsning af hele dette jordspørgsmål?

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den højtærede minister agter at henlægge til jordlovsudvalgets afgørelse